

Je li slucaj Jokic trebalo procesuirati?

Author: [Merdijana Sadović](#)

Sve se cesce postavlja pitanje je li sudjenje Jokicu uopce trebalo organizirati u Hagu.

Dokazni postupak obrane na sudjenju oficiru bosanskih Srba Draganu Jokicu okoncan je proteklog tjedna, cime je i drugo sudjenje za Srebrenicu koje je organizirao Haski tribunal uslo u završnu fazu.

Na samom završetku uslijedio je medjutim svojevrsni antiklimaks, a pitanje koje je i dalje ostalo otvoreno jeste je li sudjenje bivšem cetrdesetsedmogodisnjem oficiru zaista bio slucaj koji je trebalo procesuirati pred ovim sudom.

U vrijeme kada su zlocini u koje je navodno umijesan pocinjani, Jokic nije bio ni na kakvom visokom pološanu. Kada su srpske snage u srpnju/julu 1995. zauzele Srebrenicu, da bi potom ubile oko 7.000 muslimanskih muskaraca i dječaka, on je bio zapovjednik inženjerije pri Zvornickoj brigadi, i u njegovoj je nadležnosti bila gradjevinska oprema.

Čak su i tuzioci u optuznici priznali da su njegova ovlastenja bila ogranicena, dok su brojni svjedoci koji su se pojavili na sudu potvrdili da je on kao oficir bio neuspjesan, lisen bilo kakve ambicije, te da su ga nadredjene starjesine omalovazavale, uslijed cega Jokic navodno nije ni bio u prilici izdati iole znacajnja naredjenja.

Ono sto je Jokic, sudeci po optuznici koja je protiv njega podignuta, zaista ucinio, podrazumijevalo je zapravo pružanje pomoci u organiziranju masovnog pokopa vise tisuca pogubljenih Muslimana. U optuznici se navodi da su on i njegova jedinica na ovaj ili onaj nacin povezani s gotovo svakom grobnicom u okolini Srebrenice (Glogova, Ravnice, Dam pokraj Petkovica, vojno poljoprivredno dobro Branjevo).

U optuznici se takodjer navodi i da je oprema njegove jedinice bila korisćena čak i pri otkrivanju odredjenih lokacija na kojima su pogubljenja izvršena.

Jokic je pred Tribunalom optuzen za zlocine protiv covječnosti i krsenje zakona i obicaja ratovanja.

No, uprkos njegovom navodnom sudelovanju u prikrišanu tragova masakra, sudjenje je kod mnogih promatraca izazvalo zapitanost o tome je li Jokicev slucaj opravdao citav milijun dolara – koliko je, prema izvorima bliskim Tribunalu, na njega potroseno – ili ga je mozda ipak trebalo procesuirati pred nekim lokalnim sudom.

Ta vrsta zapitanosti je narocito vazna postala iz perspektive izlazne strategije Tribunala. Usvojena strategija predvidja da tuzioci do kraja ove godine okoncaju istrazne radnje, da sud prvostupanjska sudjenja okonca do kraja 2008., te da se u sljedece dvije godine okoncaju i zalbeni postupci.

Strogi rokovi i vrlo ogranicen budzet kojim Tribunal raspolaze znace da je sud u prilici da se bavi samo optuzenicima visokog ranga, koji su odgovorni za najteže zlocine, pa je stoga u posljednje vrijeme izmijenjen citav niz ranijih odluka s ciljem prilagodjavanja takvoj strategiji.

Jokic je u srpnju/julu 1995. obavljao srednje vaznu funkciju, a njegovo je sudjenje pocelo u svibnju/maju prosle godine – gotovo godinu dana nakon sto je izlazna strategija Tribunala usvojena.

Medjutim, Tribunal tek sada pocinje razmatrati mogucnost prepustanja nekih slucajeva sudovima u regiji; vjerojatno ce prvo takvo sudjenje biti organizitano u Hrvatskoj. I specijalno bosansko vijece za ratne zlocine trebalo bi pocneti s preuzimanjem ove vrste slucajeva od siječnja/januara sljedece godine.

Ali, cini se da problem nije samo praktican i da se ne tice samo nepostojanja odgovarajucih sudova. Izgleda, naime, da oko toga koji se slucajevi mogu smatrati dovoljno vaznima da bi se o njima raspravljalo u Hagu postoje vrlo podijeljena misljenja cak i unutar samog Tribunala.

Neki predstavnici Tribunala tvrde da je Jokicevo sudjenje trebalo biti prepusteno sudovima na Balkanu. "Jokic je bio na isuvise niskom pološanu - radi se o tipicnom slucaju koji je trebalo procesuirati na lokalnoj razini", rekao je jedan od njih.

Ostali misle drugacije. "Haski tribunal nije bio osnovan samo za Karadzica, Mladica i Milosevica", izjavila je predstavnica za medije ureda tuzilastva, Florans Artman (Florence Hartmann).

Jokic je optuzen zajedno s jos trojicom vojnih oficira bosanskih Srba znatno viseg ranga - zapovjdnikom Bratunacke brigade Vidojem Blagojevicem, njegovim nacelnikom za sigurnost Momiom Nikolicem, te zamjenikom zapovjednika Zvornicke brigade Draganom Obrenovicem.

Njih cetvorica se spominju kao sudionici u zajednickom zlocinackom poduhvatu, ciji je cilj bio "prisilan progon zena i djece iz Srebrenice, a potom zarobljavanje, pritvaranje, masovno strijeljanje, pokop i premjestaj grobova vise tisuca bosansko-muslimanskih muskaraca i djecaka iz srebrenicke enklave, starih izmedju 16 i 60 godina".

Promatraci tvrde da je tuzilastvo u pocetku mozda ocekivalo da ce Jokic priznati krivicu i pristati svjedociti protiv osoba s kojima je zajedno optuzen.

No, desilo se nesto neocekivano: krivicu su priznali upravo Obrenovic i Nikolic, dakle optuzenici najviseg ranga, dok su Blagojevic i Jokic tokom citavog procesa odlucno negirali vlastitu odgovornost.

Nakon sto je proljetos priveden kraju dokazni postupak optuzbe, suci su Jokica oslobodili optuzbi za neposredno poticanje, naredjivanje ili planiranje srebrenickih ubojstava. Procijenili su, medjutim, da ipak postoji dovoljno dokaza na osnovu kojih se moze zakljuciti da je Jokic "znao da su zlocini pocinjeni", te da je "svjesno pomagao u cinjenju zlocina za koje je optuzen".

Posljednjih je nekoliko tjedana Jokiceva obrana pokusavala dokazati da on nije zapovjedno odgovoran za zlocine, kao i da nije znao da su se u srpnju/julu 1995. u okolini Srebrenice dogodili masakri. S druge strane, Obrenovic je tvrdio suprotno.

"Jokic mi je rekao da ima veliki problem s pokopom pogubljenih i cuvanjem zatvorenika koji tek treba da budu pogubljeni", konstatirao je Obrenovic u pisanoj izjavi koja je pratila njegovo priznavanje krivice.

Eventualna nagodba oko priznanja krivice vjerojatno bi dovela do toga da Jokicu bude izrecena relativno blaga kazna, a time bi ujedno znacajno bili umanjeni i troskovi sudjenja. Pa ipak, on je ostao nijem, odbijajuci proslod tjedna svjedociti cak i u svoju vlastitu obranu. Kao razlog za to naveo je "zabrinutost za sigurnost svog maloljetnog sina", koji i dalje zivi u Bosni.

Ostali pak predstavnici Tribunala smatraju da je i novac koji je potrosen na Jokicevo sudjenje – dobro potrosen.

“Istina je da Jokic nije imao nikakvu zapovjednu odgovornost. Ali, kada je rijec o masovnim pogubljenjima, neophodni su i ljudi koji pokapaju. U tom smislu, Jokicev je slucaj vrlo vazan, posto pokazuje na koji su nacin masakri bili organizirani”, izjavio je jedan od izvora iz Tribunala za IWPR.

Bivsi americki vojni analiticar, Ricard Batler (Richard Butler) – koji je za ured tuzilastva sacinio izvjestaj o logistici pocinjenih ubistava – proslog je studenoga/novembra pred sudom potvrdio da je operacija pogubljenja i pokopa vise tisuca muskaraca i djecaka, koliko ih je bilo u Srebrenici, morala biti koordinirana u visokom stupnja.

U spomenutom izvjestaju – nastalom na temelju dokumentacije bosanskih Srba koja zaprema vise tisuca stranica – Batler tvrdi da je Jokic, kao zapovjednik inzenjerije Zvornicke brigade, u potpunosti bio umijesan u operaciju pokopa. Upravo je on, prema Batlerovim rijecima, i omogucio da u toj operaciji bude koriscena i teska mehanizacija.

Sluzbeni predstavnici tuzilastva ostaju nepokolebljivi u svom stavu da je odluka da se Jokicu sudi u Hagu bila ispravna.

“U pocetku, neposredno nakon pada Srebrenice, ljudi su tvrdili da tako strasnu stvar nitko nije mogao isplanirati, da je Mladic poludio, da se situacija otela svakoj kontroli itd”, kaze Artmanova. “Ali, masakr u Srebrenici nije bio stvar nikakvog trenutnog stjecaia okolnosti – on je brizljivo isplaniran i organiziran, a na sudjenjima poput ovog to se moze i dokazati.”

“Istina”, dodala je ona, “nije jeftina. I iziskuje vrijeme.”

Merdijana Sadovic izvjestava za IWPR iz Haga.

Location: [Balkans](#)
[Macedonia](#)
[Albania](#)
[Serbia](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/je-li-slucaj-jokic-trebalo-procesuirati>